PUITESOPIMUS

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian kumppanuudesta ja yhteistyöstä

EUROOPAN UNIONI, jäljempänä 'unioni',

ja

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKIN TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARIN TASAVALTA,

MALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen osapuolet, jäljempänä 'jäsenvaltiot',

sekä

MONGOLIA HALLITUS, jäljempänä 'Mongolia',

jäljempänä yhdessä 'osapuolet',

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten perinteiset ystävällismieliset suhteet ja osapuolia yhdistävät läheiset historialliset, poliittiset ja taloudelliset siteet,

KATSOVAT, että osapuolten keskinäisten suhteiden kokonaisvaltaisuus on erityisen tärkeää,

KATSOVAT, että tämä sopimus muodostaa osan osapuolten välisiä laajempia yhtenäisiä suhteita, jotka perustuvat sopimuksiin, joiden osapuolia ne molemmat ovat,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa noudattaa ja toiveensa vahvistaa demokratian periaatteita, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, sellaisina kuin ne on vahvistettu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa ja Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa sekä muissa sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa oikeusvaltioperiaatteeseen, kansainväliseen oikeuteen, hyvän hallintotapaan ja lahjonnan torjuntaan sekä halunsa edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista kehitystä ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen ja ympäristönsuojelun vaatimukset,

VAHVISTAVAT halunsa lisätä osapuolten välistä yhteistyötä näiden yhteisten arvojen pohjalta,

VAHVISTAVAT halunsa edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista kehitystä, ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen sen kaikilla osa-alueilla,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseen sekä tehokkaisiin monenvälisiin suhteisiin ja riitojen rauhanomaiseen selvittämiseen, erityisesti tekemällä tähän tähtäävää yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien puitteissa,

VAHVISTAVAT halunsa lisätä yhteistyötä politiikan ja talouden alalla sekä kansainvälisen vakauden, oikeuden ja turvallisuuden alalla kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edistämiseksi, köyhyyden poistamiseksi ja vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamiseksi,

KATSOVAT, että terrorismi on uhka kansainväliselle turvallisuudelle, ja haluavat tiivistää terrorismin torjuntaa koskevaa vuoropuheluaan ja yhteistyötään asian kannalta merkityksellisten YK:n turvallisuusneuvoston asiakirjojen, erityisesti päätöslauselman 1373 mukaisesti. Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2003 hyväksymässä Euroopan turvallisuusstrategiassa terrorismi määritellään keskeiseksi uhkaksi turvallisuudelle. Tältä osin Euroopan unioni on toteuttanut keskeiset toimenpiteet, mukaan lukien vuonna 2001 hyväksytty ja vuonna 2004 tarkistettu terrorismin torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma ja Madridin terrori-iskujen jälkeen 25 päivänä maaliskuuta 2004 annettu terrorismin torjuntaa koskeva julkilausuma. Euroopan unioni on lisäksi joulukuussa 2005 vahvistanut EU:n terrorisminvastaisen strategian,

ILMAISEVAT täyden sitoumuksensa ehkäistä ja torjua terrorismia sen kaikissa muodoissa, tehostaa yhteistyötään terrorismin torjunnassa ja torjua järjestäytynyttä rikollisuutta,

KATSOVAT, että terrorisminvastaisten toimien ja ihmisoikeuksien suojelun olisi täydennettävä ja vahvistettava toisiaan,

VAHVISTAVAT, että kansainvälisen yhteisön vakavimmiksi katsomista rikoksista on seurattava rangaistus ja että syytteen tosiasiallinen nostaminen on varmistettava toteuttamalla kansallisen tason toimenpiteitä ja tehostamalla maailmanlaajuista yhteistyötä,

OTTAVAT HUOMIOON, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustaminen ja tehokas toiminta edistävät merkittävällä tavalla rauhaa ja kansainvälistä oikeutta ja että Euroopan unionin neuvoston 16 päivänä kesäkuuta 2003 hyväksymän Kansainvälistä rikostuomioistuinta koskevan yhteisen kannan perusteella on 4 päivänä helmikuuta 2004 vahvistettu toimintasuunnitelma,

KATSOVAT, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen on merkittävä uhka kansainväliselle turvallisuudelle, ja haluavat vahvistaa vuoropuheluaan ja yhteistyötään tällä alalla. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) yksimielinen hyväksyminen korostaa koko kansainvälisen yhteisön sitoutumista joukkotuhoaseiden leviämisen torjuntaan. Euroopan unionin neuvosto on 17 päivänä marraskuuta 2003 asettanut EU:n toimintalinjaksi asesulkupolitiikan huomioon ottamisen EU:n suhteissa kolmansiin maihin. Eurooppa-neuvosto on 12 päivänä joulukuuta 2003 hyväksynyt joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä koskevan strategian,

OTTAVAT HUOMIOON, että Eurooppa-neuvosto on todennut pienaseiden ja kevyiden aseiden muodostavan kasvavan uhkan rauhalle, turvallisuudelle ja kehitykselle ja on hyväksynyt 13 päivänä tammikuuta 2006 pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen torjumista koskevan strategian. Eurooppa-neuvosto on tässä strategiassa korostanut tarvetta varmistaa kattava ja johdonmukainen lähestymistapa turvallisuus- ja kehityspolitiikkaan,

ILMAISEVAT täyden sitoumuksensa edistää kestävää kehitystä sen kaikilla osa-alueilla, mukaan lukien ympäristönsuojelu, ilmastonmuutoksen torjumiseksi tehtävä tehokas yhteistyö, elintarviketurva sekä kansainvälisesti hyväksyttyjen työnormien ja sosiaalisten normien tehokas edistäminen ja täytäntöönpano,

KOROSTAVAT, että suhteiden ja yhteistyön syventäminen takaisinotto-, turvapaikka- ja viisumipolitiikan kaltaisilla aloilla ja muuttoliikkeeseen ja ihmiskauppaan puuttuminen yhteisesti on tärkeää,

TOISTAVAT kaupan ja erityisesti raaka-ainekaupan merkityksen kahdenvälisille suhteilleen ja korostavat sitoutuneensa sopimaan raaka-aineita koskevista erityissäännöistä kaupan ja investointien alakomiteassa,

OTTAVAT HUOMIOON, että tämän sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston soveltamisalaan, sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia erillisinä osapuolina eivätkä osana Euroopan unionia, ellei Euroopan unioni yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa ole ilmoittanut Mongolialle, että määräykset sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia osana Euroopan unionia Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti; jos määräykset eivät enää sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia osana Euroopan unionia pöytäkirjassa N:o 21 olevan 4 a artiklan mukaisesti, Euroopan unionin on yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa välittömästi ilmoitettava Mongolialle niiden asemaa koskevasta muutoksesta, jonka jälkeen sopimuksen määräykset sitovat niitä erillisesti; sama koskee Tanskaa mainittuihin perussopimuksiin liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa vahvistaa nykyisiä suhteitaan keskinäisen yhteistyön lisäämiseksi ja yhteisen halunsa vakiinnuttaa, syventää ja monipuolistaa suhteitaan molemmille tärkeillä aloilla tasavertaisesti, syrjimättömästi ja molemminpuoliseksi eduksi,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

SOPIMUKSEN LUONNE JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Yleiset periaatteet

1. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa määriteltyjen demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen on osapuolten sisä- ja ulkopolitiikan lähtökohta ja tämän sopimuksen olennainen osa.

2. Osapuolet vahvistavat yhteiset arvonsa sellaisina kuin ne sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan.

3. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa edistää kestävää kehitystä sen kaikilla osa-alueilla, tehdä yhteistyötä ilmastonmuutoksen ja globalisaation asettamiin haasteisiin vastaamiseksi ja edistää kansainvälisesti sovittujen kehitystavoitteiden, mukaan lukien vuosituhattavoitteet, saavuttamista. Osapuolet toistavat sitoumuksensa korkeaan ympäristönsuojelun tasoon ja osallistaviin yhteiskuntarakenteisiin.

4. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa kehitysavun tuloksellisuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen ja sopivat vahvistavansa yhteistyötä kehityksen edistämiseksi.

5. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa hyvän hallinnon periaatteisiin, joihin sisältyvät muun muassa oikeuslaitoksen riippumattomuus ja lahjonnan torjunta.

2 artikla

Yhteistyön tavoitteet

Lujittaakseen kahdenvälisiä suhteitaan osapuolet sitoutuvat käymään kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisäämään yhteistyötään kaikilla molemmille osapuolille tärkeillä aloilla. Tavoitteena on erityisesti

a) tehdä poliittista ja taloudellista yhteistyötä kaikilla sopivilla alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja kaikissa sopivissa alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä,

b) tehdä yhteistyötä kansainvälistä yhteisöä koskettavien vakavien rikosten torjunnassa,

c) tehdä yhteistyötä joukkotuhoaseiden sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen estämiseksi,

d) kehittää osapuolten välistä kauppaa ja niiden välisiä investointeja molempien eduksi, tehdä yhteistyötä kaikilla kauppaan ja investointeihin liittyvillä molemmille osapuolille tärkeillä aloilla kauppa- ja investointivirtojen helpottamiseksi ja kaupan ja investointien esteiden ennaltaehkäisemiseksi ja poistamiseksi,

e) tehdä oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alan yhteistyötä, joka kattaa oikeusvaltioperiaatteen ja oikeudellisen yhteistyön, tietosuojan, muuttoliikkeen, salakuljetuksen ja ihmiskaupan, järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden, rahanpesun ja laittomien huumausaineiden torjunnan,

f) tehdä yhteistyötä kaikilla muilla molemmille osapuolille tärkeillä aloilla, kuten makrotalouspolitiikka ja rahoituspalvelut, verotus ja tulli, mukaan lukien hyvä verohallinto, teollisuuspolitiikka ja pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), tietoyhteiskunta, audiovisuaalinen ala ja viestimet, tiede ja teknologia, energia, liikenne, koulutus ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat, maatalous ja maaseudun kehittäminen, terveydenhoito, työllisyys ja sosiaaliasiat sekä tilastot,

g) lisätä kummankin osapuolen osallistumista suurten ja pienempien alueiden alueellisiin yhteistyöohjelmiin, joihin toinen osapuoli voi osallistua,

h) lisätä toisen osapuolen merkitystä ja näkyvyyttä omalla alueella,

i) edistää kansalaisten keskinäistä ymmärtämystä erilaisten valtiosta riippumattomien tahojen kuten ajatushautomoiden, akateemisten yhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan ja viestimien yhteistyöllä esimerkiksi seminaarien, konferenssien ja nuorisotoiminnan muodossa,

j) edistää köyhyyden poistamista osana kestävää kehitystä ja Mongolian asteittaista yhdentymistä maailmantalouteen.

3 artikla

Joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estäminen

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä.

2. Tämän vuoksi osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen noudattamalla kaikilta osin kansainvälisten aseistariisunta- ja asesulkusopimusten mukaisia velvoitteitaan ja muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteita, kuten Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1540, ja täyttämällä ne kansallisella tasolla. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämä määräys on olennainen osa tätä sopimusta.

3. Osapuolet sopivat myös tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen

— toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksesta riippuen ja niiden panemiseksi kaikilta osin täytäntöön,

— luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, jolla valvotaan joukkotuhoaseisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua sekä kaksikäyttöteknologian loppukäyttöä ja johon sisältyy tehokkaita seuraamuksia vientivalvonnan laiminlyömisestä.

4. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua edellä kuvattujen sopimuksen osien täydentämiseksi ja vahvistamiseksi. Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alueellisesti.

4 artikla

Pienaseet ja kevyet aseet

1. Osapuolet tunnustavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laiton tuotanto, siirtäminen ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi, riittämättömästi turvatut varastot ja valvomaton leviäminen ovat edelleenkin vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.

2. Osapuolet sopivat noudattavansa niille kansainvälisistä sopimuksista ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmista johtuvia velvoitteitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä muihin tällä alalla sovellettaviin kansainvälisiin välineisiin, kuten pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevaan YK:n toimintaohjelmaan, perustuvia sitoumuksiaan ja panevansa ne täysimääräisesti täytäntöön.

3. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja varmistamaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjuntaa koskevien toimiensa koordinoinnin, täydentävyyden ja synergian maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja kansallisella tasolla sekä sopivat aloittavansa tähän sitoumukseen liittyvän ja sitä vahvistavan säännöllisen poliittisen vuoropuhelun.

5 artikla

Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavat rikokset

(Kansainvälinen rikostuomioistuin)

1. Osapuolet vahvistavat, että vakavimmat kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta ja niiden osalta on varmistettava tehokkaat syytetoimet kansallisen ja kansainvälisen tason toimenpitein, tarvittaessa myös Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa. Osapuolet katsovat, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustaminen ja tehokas toiminta edistävät merkittävällä tavalla kansainvälistä rauhaa ja oikeutta.

2. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja toteuttavansa tarvittavat toimenpiteet tukeakseen täysimääräisesti Rooman perussäännön ja asiaan liittyvien asiakirjojen yleismaailmallisuutta ja loukkaamattomuutta ja sopivat lujittavansa yhteistyötään Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa. Osapuolet sitoutuvat panemaan Rooman perussäännön täytäntöön ja toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet asiaan liittyvien asiakirjojen (kuten Kansainvälisen rikostuomioistuimen erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen) ratifioimiseksi.

3. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden olisi hyödyllistä käydä näistä asioista vuoropuhelua.

6 artikla

Yhteistyö terrorismin torjunnassa

1. Osapuolet vahvistavat terrorismin torjunnan tärkeyden ja sopivat tekevänsä yhteistyötä terroritekojen estämiseksi ja tukahduttamiseksi alalla sovellettavien kansainvälisten yleissopimusten, myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan oikeuden, omien lakiensa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti ja ottaen huomioon 8 päivänä syyskuuta 2006 annettuun YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaan N:o 60/288 sisältyvän YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti

a) panemalla kokonaisuudessaan täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1373 ja 1267 ja niitä seuraavat päätöslauselmat, mukaan lukien 1822, sekä muut asiaan liittyvät YK:n päätöslauselmat ja muista sovellettavista kansainvälisistä yleissopimuksista ja asiakirjoista niille johtuvat velvoitteet,

b) vaihtamalla tietoja terroristeista, terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja kansallisten säännösten mukaisesti,

c) vaihtamalla näkemyksiä terrorismin torjuntakeinoista ja -menetelmistä, tekniset seikat ja koulutus mukaan luettuina, ja vaihtamalla terrorismin torjumiseen liittyviä kokemuksia,

d) syventämällä terrorismin torjuntaa koskevaa kansainvälistä yhteisymmärrystä, johon liittyy terroriteon oikeudellinen määrittely, ja pyrkimällä yhteisymmärrykseen etenkin laajasta kansainvälistä terrorismia koskevasta yleissopimuksesta,

e) vaihtamalla tietoja parhaista käytänteistä, jotka koskevat ihmisoikeuksien suojelua terrorismin torjunnassa,

f) tehostamalla yhteistyötä terrorismin torjunnan alalla Aasian ja Euroopan yhteistyöprosessin (Asia - Europe Meeting, ASEM) puitteissa.

II OSASTO

KAHDENVÄLINEN, ALUEELLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

7 artikla

Periaatteita, normeja ja standardeja koskeva yhteistyö Mongolian ja EU:n välillä

1. Osapuolet sopivat pyrkivänsä saavuttamaan yhteiset eurooppalaiset periaatteet, normit ja standardit Mongoliassa ja tekemään yhteistyötä tietojenvaihdon ja kokemusten jakamisen alalla käyttöönoton ja täytäntöönpanon edistämiseksi.

2. Osapuolet pyrkivät vahvistamaan viranomaistensa välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä standardointia koskevissa asioissa, mikä voi osapuolten niin sopiessa käsittää yhteistyökehyksen perustamisen asiantuntijoiden, tiedon ja asiantuntemuksen vaihdon helpottamiseksi.

8 artikla

Yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä

1. Osapuolet sitoutuvat vaihtamaan näkemyksiä ja tekemään yhteistyötä alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja järjestöissä, joihin kuuluvat muun muassa Yhdistyneet kansakunnat ja sen erityisjärjestöt, ohjelmat ja elimet, Maailman kauppajärjestö (WTO), ystävyys- ja yhteistyösopimus (TAC) ja Aasian ja Euroopan yhteistyöprosessi (ASEM).

2. Osapuolet sopivat myös edistävänsä yhteistyötä ajatushautomoiden, akateemisten yhteisöjen, valtiosta riippumattomien järjestöjen ja viestimien välillä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla osa-alueilla. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa koulutusohjelmien, työpajojen ja seminaarien järjestämistä, asiantuntijavaihtoa, selvitysten laatimista ja muita osapuolten sopimia toimia.

9 artikla

Alueellinen ja kahdenvälinen yhteistyö

1. Osapuolet sopivat, että samalla kun ne kiinnittävät asianmukaista huomiota kahdenvälisen yhteistyönsä asiakysymyksiin, kumpikin osapuoli toteuttaa kuhunkin tämän sopimuksen kattamaan vuoropuhelu- ja yhteistyöalaan liittyviä toimia joko kahdenvälisellä tai alueellisella tasolla tai molemmilla. Sopivaa toimintakehystä valitessaan osapuolet pyrkivät kaikkien sidosryhmien osalta mahdollisimman edullisten vaikutusten aikaansaamiseen ja niiden osallistumisen lisäämiseen huolehtien samalla siitä, että käytettävissä olevat resurssit hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti, että poliittiset ja institutionaaliset toteutettavuusnäkökohdat otetaan huomioon ja että toimet sopivat yhteen muiden toimien kanssa, joihin Euroopan unioni ja muut ASEM-kumppanit osallistuvat.

2. Osapuolet voivat tarvittaessa päättää myöntää tämän sopimuksen kattamilla tai siihen liittyvillä aloilla toteutettaviin yhteistyötoimiin rahoitustukea omien rahoitusmenettelyjensä ja -varojensa puitteissa.

III OSASTO

KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ KOSKEVA YHTEISTYÖ

10 artikla

Yleiset periaatteet

1. Kehitysyhteistyön keskeisenä tavoitteena on köyhyyden vähentäminen siten, että pyritään saavuttamaan vuosituhattavoitteet osana kestävää kehitystä ja maailmantalouteen yhdentymistä. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllisesti vuoropuhelua kehitysyhteistyöstä omien ensisijaisten tavoitteidensa mukaisesti ja molemmille tärkeillä aloilla.

2. Osapuolten kehitysyhteistyöstrategioiden tavoitteena on muun muassa

a) edistää yksilön ja yhteiskunnan kehitystä,

b) saavuttaa kestävä talouskasvu,

c) edistää ympäristön kannalta kestävää kehitystä, ympäristön uusiutumista, ympäristöön liittyviä parhaita toimintatapoja ja luonnonvarojen säilyttämistä,

d) torjua ilmastonmuutosta ja puuttua sen seurauksiin,

e) tukea toimia ja välineitä, joilla edistetään nykyistä tiiviimpää yhdentymistä maailmantalouteen ja kansainväliseen kauppajärjestelmään,

f) jatkaa prosessia liittymiseksi avun tuloksellisuudesta annettuun Pariisin julistukseen, Accran toimintasuunnitelmaan ja muihin kansainvälisiin sitoumuksiin, joilla tähdätään avun antamisen ja tuloksellisuuden parantamiseen.

11 artikla

Talouskehitys

1. Osapuolet pyrkivät edistämään tasapainoista talouskasvua, köyhyyden vähentämistä ja sosioekonomisten erojen supistumista.

2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa saavuttaa vuosituhattavoitteet ja niiden olisi vahvistettava sitoutumisensa avun tuloksellisuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen.

3. Sopimukseen olisi myös pyrittävä sisällyttämään sitoumuksia, jotka koskevat kaupan sosiaalisia ja ympäristönsuojeluun liittyviä näkökohtia ja joilla vahvistetaan, että kaupan olisi edistettävä kestävää kehitystä sen kaikilla osa-alueilla, ja sopimuksen olisi edistettävä sen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönsuojeluun liittyvien vaikutusten arviointia.

12 artikla

Sosiaalinen kehitys

1. Osapuolet korostavat tarvetta talous- ja sosiaalipolitiikkaan, jotka vahvistavat toisiaan, painottavat ihmisarvoisen työn mahdollisuuksien tärkeyttä ja sitoutuvat tukemaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua.

2. Osapuolet pyrkivät edistämään kansainvälisen työjärjestön ILO:n keskeisten työnormien tehokasta täytäntöönpanoa ja lujittamaan yhteistyötään työllisyyden ja sosiaalisten kysymysten alalla.

3. Osapuolet pyrkivät lisäksi edistämään politiikkaa, jolla pyritään varmistamaan elintarvikkeiden ja rehun saatavuus ympäristöystävällisellä ja kestävällä tavalla.

13 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet vahvistavat korkeatasoisen ympäristönsuojelun sekä luonnonvarojen ja biodiversiteetin, myös metsien, säilyttämisen ja hoidon tarpeen kestävään kehitykseen tähdättäessä.

2. Osapuolet pyrkivät edistämään monenvälisten ympäristöalan sopimusten ratifiointia, täytäntöönpanoa ja noudattamista.

3. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteistyötä maailmanlaajuisissa ympäristökysymyksissä, erityisesti ilmastonmuutoksen alalla.

IV OSASTO

KAUPPAAN JA INVESTOINTEIHIN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ

14 artikla

Yleiset periaatteet

1. Osapuolet aloittavat kahdenvälistä ja monenvälistä kauppaa ja kauppaan liittyviä näkökohtia koskevan vuoropuhelun lujittaakseen kahdenvälisiä kauppasuhteitaan ja kehittääkseen monenvälistä kauppajärjestelmää.

2. Osapuolet sitoutuvat kehittämään ja monipuolistamaan keskinäistä kauppaansa mahdollisimman pitkälle ja molempien edun mukaisesti. Ne sitoutuvat parantamaan markkinoillepääsyn edellytyksiä poistamalla kaupan esteet, mikä tapahtuu ennen kaikkea poistamalla oikea-aikaisesti tullien ulkopuoliset esteet ja toteuttamalla toimenpiteitä avoimuuden lisäämiseksi ottaen tässä yhteydessä huomioon myös kansainvälisten järjestöjen tekemän työn.

3. Osapuolet tunnustavat kaupan keskeisen merkityksen kehitykselle ja sen, että tullietuusjärjestelmien muodossa annettu apu on auttanut kehitysmaita, ja pyrkivät sen vuoksi lisäämään tällaisesta avusta käytävää keskustelua WTO:n vaatimukset huomioon ottaen.

4. Osapuolet tiedottavat toisilleen kauppapolitiikan ja kauppaan liittyvien politiikkojen kehityksestä, kuten maatalouspolitiikan, elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvän politiikan, kuluttajapolitiikan ja ympäristöpolitiikan kehityksestä.

5. Osapuolet edistävät kauppa- ja investointisuhteidensa kehittämiseen tähtäävää vuoropuhelua ja yhteistyötä, johon sisältyy muun muassa kauppaa koskevien ongelmien ratkaiseminen 10–27 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

15 artikla

Terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyvät kysymykset

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä elintarvikkeiden turvallisuuteen sekä terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyvissä kysymyksissä ihmisten, eläinten ja kasvien elämän ja terveyden suojelemiseksi osapuolten alueella.

2. Osapuolet keskustelevat ja vaihtavat tietoja toimenpiteistä, jotka on määritelty terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevassa Maailman kauppajärjestön (WTO) sopimuksessa (SPS-sopimus), kansainvälisessä kasvinsuojeluyleissopimuksessa (IPPC), Maailman eläintautijärjestössä (OIE) ja Codex Alimentarius -komissiossa (CAC).

3. Osapuolet sopivat lisäävänsä keskinäistä ymmärrystä ja yhteistyötä terveys- ja kasvinsuojeluasioissa ja eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Tämä valmiuksien kehittäminen perustuu osapuolten erityistarpeisiin ja toteutetaan kyseisen osapuolen avustamiseksi toisen osapuolen sääntelykehyksen noudattamisessa.

4. Osapuolet aloittavat ajoissa terveys- ja kasvinsuojeluasioita koskevan vuoropuhelun, kun jompikumpi osapuoli pyytää tarkastelemaan terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyviä asioita ja muita tämän artiklan mukaisia kiireellisiä kysymyksiä.

16 artikla

Kaupan tekniset esteet

Osapuolet edistävät kansainvälisten standardien käyttöä sekä tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja standardeista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä ja teknisistä määräyksistä erityisesti kaupan teknisiä esteitä koskevan WTO:n sopimuksen (TBT-sopimus) puitteissa.

17 artikla

Tulliyhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät erityisesti parantamaan kansainvälisen kaupan turvallisuutta, mukaan lukien kuljetuspalvelut, varmistamaan teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden sekä huolehtimaan siitä, että kaupan helpottaminen ja petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjunta ovat tasapainossa.

2. Osapuolet ilmaisevat olevansa kiinnostuneita harkitsemaan tulevaisuudessa tulliyhteistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevien pöytäkirjojen tekemistä tämän sopimuksen mukaisissa institutionaalisissa puitteissa sanotun kuitenkaan estämättä muita tämän sopimuksen mukaisia yhteistyömuotoja.

18 artikla

Kaupan helpottaminen

Osapuolet vaihtavat kokemuksia ja tutkivat mahdollisuuksia yksinkertaistaa tuonti-, vienti- ja kauttakulkumenettelyjä ja muita tullimenettelyjä, lisäävät tulli- ja kauppamääräysten avoimuutta, kehittävät tulliyhteistyötä ja tehokkaita keskinäisen hallinnollisen avunannon mekanismeja sekä pyrkivät lähentämään näkemyksiä ja toimimaan yhdessä keskeisten kaupan helpottamiseen liittyvien kansainvälisten aloitteiden yhteydessä.

19 artikla

Investoinnit

Osapuolet tukevat investointivirtojen lisäämistä luomalla houkuttelevan ja vakaan ympäristön vastavuoroisille investoinneille johdonmukaisella vuoropuhelulla, jonka tarkoituksena on parantaa investointeihin liittyvien kysymysten ymmärtämystä ja niitä koskevaa yhteistyötä, tutkia investointivirtoja helpottavia hallinnollisia järjestelmiä ja edistää vakaiden, avoimien ja syrjimättömien sääntöjen laatimista sijoittajia varten.

20 artikla

Kilpailupolitiikka

Osapuolet edistävät kilpailusääntöjen tosiasiallista käyttöönottoa ja soveltamista sekä tiedon levittämistä avoimuuden ja osapuolten markkinoilla toimivien yritysten oikeusvarmuuden lisäämiseksi. Osapuolten olisi vaihdettava näkemyksiä sellaisiin kilpailun vastaisiin toimintatapoihin liittyvistä kysymyksistä, jotka voisivat vaikuttaa kielteisesti kahdenväliseen kauppaan ja investointeihin.

21 artikla

Palvelut

Osapuolet käyvät johdonmukaista vuoropuhelua muun muassa vaihtaakseen tietoja sääntely-ympäristöistään, edistääkseen toisen osapuolen markkinoille pääsyä, edistääkseen mahdollisuuksia pääoma- ja teknologialähteiden käyttöön ja lisätäkseen palvelukauppaa osapuolten alueiden välillä ja kolmansien maiden markkinoilla.

22 artikla

Pääomanliikkeet

Osapuolet pyrkivät helpottamaan pääoman liikkumista edistääkseen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

23 artikla

Julkiset hankinnat

Osapuolten tavoitteena on vahvistaa menettelysäännöt, myös asianmukaiset avoimuutta ja riitauttamista koskevat määräykset, joilla tuetaan tehokkaan julkisten hankintojen järjestelmän perustamista julkisten hankintojen optimaalisen kustannustehokkuuden ja kansainvälisen kaupan edistämiseksi.

Osapuolet työskentelevät avatakseen vastavuoroisesti julkisten hankintojen markkinansa molempia hyödyttävällä tavalla.

24 artikla

Avoimuus

Osapuolet tunnustavat avoimuuden ja oikeusvarmuuden merkityksen kauppaan liittyvien lakiensa ja asetustensa hallinnoinnissa ja vahvistavat tässä tarkoituksessa GATT 1994 -sopimuksen X artiklasta ja GATS-sopimuksen III artiklasta johtuvat sitoumuksensa.

25 artikla

Raaka-aineet

1. Osapuolet sopivat lujittavansa yhteistyötä ja edistävänsä keskinäistä ymmärtämystään raaka-aineiden alalla.

2. Tämän yhteistyön ja keskinäisen ymmärtämyksen edistämisen olisi kohdistuttava muun muassa raaka-aineiden alan sääntelykehykseen (mukaan lukien kaivosteollisuuden tulojen hallinnointi sosioekonomiseen kehitykseen sekä kaivosteollisuuteen ja raaka-aineiden alaan liittyvät ympäristönsuojelu- ja turvamääräykset) ja raaka-aineiden kauppaan. Tiiviimmän yhteistyön ja paremman keskinäisen ymmärtämyksen edistämiseksi osapuoli voi pyytää raaka-aineisiin liittyvien yksittäisten kokousten järjestämistä.

3. Osapuolet tunnustavat, että avoimiin, syrjimättömiin ja vääristymiä aiheuttamattomiin sääntöihin perustuva ympäristö soveltuu parhaiten sellaisten puitteiden luomiseen, jotka suosivat suoria ulkomaisia sijoituksia raaka-aineiden tuotantoon ja kauppaan.

4. Osapuolet ottavat huomioon talouspolitiikkansa ja taloudelliset tavoitteensa ja pyrkivät edistämään kauppaa, kun ne sopivat kehittävänsä yhteistyötään raaka-aineiden kaupan esteiden poistamiseksi.

5. Jos toinen osapuoli niin pyytää, mitä tahansa raaka-aineiden kauppaan liittyvää asiaa voidaan käsitellä sekakomitean ja alakomitean kokouksissa, joilla on valtuudet tehdä päätöksiä näistä asioista 56 artiklan mukaisesti edellä olevissa kohdissa esitettyjä periaatteita noudattaen.

26 artikla

Aluepolitiikka

Osapuolet edistävät alueellista kehitysyhteistyöpolitiikkaa.

27 artikla

Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja

1. Osapuolet vahvistavat teollis- ja tekijänoikeuksien suojan suuren merkityksen ja toteuttavat tarkoituksenmukaiset toimenpiteet teollis- ja tekijänoikeuksien riittävän ja tehokkaan suojelun ja täytäntöönpanon varmistamiseksi erityisesti teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvien loukkausten osalta.

Lisäksi osapuolet sopivat tekevänsä mahdollisimman pian maantieteellisiä merkintöjä koskevan kahdenvälisen sopimuksen.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja ja kokemuksia teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista käytänteistä, oikeuksien edistämisestä, niitä koskevasta tiedottamisesta, niiden yksinkertaistamisesta, hallinnoinnista, yhdenmukaistamisesta, suojaamisesta ja tehokkaasta soveltamisesta, oikeuksien loukkaamisen estämisestä sekä tavaroiden väärentämistä ja laitonta valmistamista koskevista torjuntatoimista ennen kaikkea tekemällä tulliyhteistyötä ja muuntyyppistä yhteistyötä sekä perustavat ja tehostavat teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa ja suojaamista käsitteleviä järjestöjä. Osapuolet avustavat toisiaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojan, käytön ja kaupallistamisen kehittämisessä eurooppalaisten kokemusten perusteella ja lisäävät teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien tietojen levittämistä.

28 artikla

Kaupan ja investointien alakomitea

1. Perustetaan kaupan ja investointien alakomitea.

2. Alakomitea avustaa sekakomiteaa sen tehtävien suorittamisessa käsittelemällä kaikkia tämän osaston soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä.

3. Alakomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

V OSASTO

YHTEISTYÖ OIKEUDEN, VAPAUDEN JA TURVALLISUUDEN ALALLA

29 artikla

Oikeusvaltioperiaate ja oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet kiinnittävät oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden alan yhteistyössä erityistä huomiota oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseen ja instituutioiden vahvistamiseen kaikilla tasoilla sekä lainvalvonnassa yleensä että oikeudenkäytössä erityisesti.

2. Osapuolten väliseen yhteistyöhön kuuluu myös keskinäinen tietojenvaihto oikeusjärjestelmistä ja lainsäädännöstä. Osapuolet pyrkivät kehittämään keskinäistä oikeusapua nykyisen oikeudellisen kehyksen puitteissa.

30 artikla

Henkilötietojen suoja

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä parantaakseen henkilötietojen suojaa korkeimpien kansainvälisten normien mukaisesti, sellaisina kuin ne esitetään esimerkiksi tietokoneistettujen henkilötiedostojen sääntelyä koskevissa YK:n suuntaviivoissa (YK:n yleiskokouksen 14 päivänä joulukuuta 1990 antama päätöslauselma 45/95).

2. Henkilötietojen suojaamisen alalla tehtävään yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa tekninen apu, joka muodostuu tietojen ja asiantuntemuksen vaihdosta.

31 artikla

Muuttoliikettä koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jolla pyritään ehkäisemään toisen osapuolen kansalaisten laiton maahanmuutto toisen osapuolen alueelle ja laiton oleskelu siellä.

2. Osana laittoman maahanmuuton ehkäisyä koskevaa yhteistyötä osapuolet sopivat ottavansa ilman kohtuutonta viivytystä takaisin kansalaisensa, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä toisen osapuolen alueelle tuloa, siellä oleskelua tai asumista koskevia voimassa olevia edellytyksiä. Osapuolet antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyystodistukset tätä tarkoitusta varten. Jos takaisin otettavalla henkilöllä ei ole kansalaisuuden osoittavaa asiakirjaa tai muuta todistetta, kyseisen jäsenvaltion tai Mongolian toimivaltaisen diplomaatti- tai konsuliedustuston on Mongolian tai kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä järjestettävä kuulemistilaisuus, jossa henkilön kansalaisuus voidaan selvittää.

3. EU avustaa taloudellisesti tämän määräyksen täytäntöönpanossa asianmukaisten kahdenvälisten yhteistyövälineiden kautta.

4. Osapuolet sopivat neuvottelevansa toisen osapuolen pyynnöstä EU:n ja Mongolian välisen sopimuksen, jolla säännellään osapuolten kansalaisten takaisinottoon sovellettavia erityisvelvoitteita ja johon sisältyy muiden maiden kansalaisia ja valtiottomia henkilöitä koskevia velvoitteita.

32 artikla

Laittomia huumausaineita koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jolla varmistetaan tasapainoinen lähestymistapa tehokkaalla koordinoinnilla muun muassa terveys-, oikeus-, tulli- ja sisäasioista sekä muista asianomaisista aloista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten välillä ja jonka tarkoituksena on vähentää laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää ja jossa otetaan asianmukaisesti huomioon ihmisoikeudet. Tällä yhteistyöllä pyritään myös vähentämään huumausaineisiin liittyviä haittoja, puuttumaan synteettisten huumausaineiden valmistukseen, kauppaan ja käyttöön sekä tehokkaampaan toimintaan, jolla estetään huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutuminen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen.

2. Osapuolet sopivat näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavista yhteistyötavoista. Toimien perustana ovat yhteisesti sovitut periaatteet, jotka perustuvat alan kansainvälisiin yleissopimuksiin ja kesäkuussa 1998 pidetyssä YK:n yleiskokouksen 20. erityisistunnossa (huumausaineet) hyväksyttyihin poliittiseen julistukseen ja huumausaineiden kysynnän vähentämisen suuntaa-antavia periaatteita koskevaan erityiseen julistukseen sekä YK:n huumausainetoimikunnan 52. istunnossa maaliskuussa 2009 annettuun poliittiseen julistukseen ja toimintasuunnitelmaan.

3. Osapuolten välinen yhteistyö muodostuu teknisestä ja hallinnollisesta avusta, jota annetaan erityisesti seuraavilla aloilla: kansallisen lainsäädännön ja politiikan valmistelu, kansallisten instituutioiden ja tiedotuskeskusten perustaminen, huumausaineiden torjuntaan liittyvien kansalaisyhteiskunnan toimien ja huumausaineiden kysynnän ja huumausaineista aiheutuvien haittojen vähentämiseen tähtäävien toimien tukeminen, henkilöstön koulutus, huumausaineisiin liittyvä tutkimus, huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutuminen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen. Osapuolet voivat sopia sisällyttävänsä yhteistyöhön myös muita aloja.

33 artikla

Yhteistyö järjestäytyneen rikollisuuden ja lahjonnan torjunnassa

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden ja lahjonnan torjumiseksi. Tällä yhteistyöllä pyritään erityisesti panemaan täytäntöön ja edistämään asiaan liittyviä kansainvälisiä normeja ja välineitä, joihin kuuluvat muun muassa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen YK:n yleissopimus ja sitä täydentävät pöytäkirjat sekä lahjonnan vastainen YK:n yleissopimus.

34 artikla

Yhteistyö rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan toimintaa ja yhteistyötä osapuolten rahoitusjärjestelmien ja tiettyjen muiden kuin rahoitusalan yritysten ja ammattilaisten käytön estämiseksi kaiken rikollisen toiminnan, kuten huumausaineiden kaupan ja lahjonnan, tuottoon liittyvään rahanpesuun.

2. Osapuolet sopivat edistävänsä teknistä ja hallinnollista apua, joilla tuetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien säännösten laadintaa ja täytäntöönpanoa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa käytettävien mekanismien tehokkuutta. Yhteistyön puitteissa vaihdetaan tarpeellisia tietoja osapuolten lainsäädännön mukaisesti sekä otetaan käyttöön sellaiset rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevat vaatimukset, jotka vastaavat unionin ja alalla toimivien kansainvälisten elinten, esimerkiksi rahanpesunvastaisen toimintaryhmän, hyväksymiä vaatimuksia.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA

35 artikla

Yhteistyö ihmisoikeuksien alalla

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi tehokkaasti, myös kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ratifioinnin ja täytäntöönpanon osalta.

2. Yhteistyöllä voidaan muun muassa

a) tukea ihmisoikeuksia koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa,

b) edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista ja alan koulutusta,

c) lujittaa ihmisoikeusalalla toimivia kansallisia ja alueellisia instituutioita,

d) käynnistää ihmisoikeuksia koskeva merkityksellinen ja laajapohjainen vuoropuhelu,

e) tehostaa yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusinstituutioissa.

36 artikla

Yhteistyö rahoituspalvelujen alalla

1. Osapuolet sopivat lähentävänsä yhteisiä sääntöjä ja normeja sekä vahvistavansa yhteistyötä pankkialan, vakuutusalan ja muiden rahoitusalan osa-alueiden kirjanpito-, valvonta- ja sääntelyjärjestelmien kehittämiseksi.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen sääntelykehystä, infrastruktuuria ja henkilöresursseja sekä ottaakseen käyttöön hallinto- ja ohjausjärjestelmän ja kansainväliset tilinpäätösstandardit Mongolian pääomamarkkinoilla osana GATS-sopimuksen ja rahoituspalvelujen alan sitoumuksia koskevan WTO:n yhteisymmärryksen mukaista kahdenvälistä yhteistyötä.

37 artikla

Talouspoliittinen vuoropuhelu

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä edistääkseen tietojenvaihtoa taloutta koskevista suuntauksistaan ja politiikoistaan sekä kokemusten jakamista talouspolitiikan koordinoinnista, jota toteutetaan alueellisen taloudellisen yhteistyön ja integroitumisen puitteissa.

2. Osapuolet pyrkivät syventämään viranomaistensa välistä vuoropuhelua taloudellisista kysymyksistä, jotka voivat osapuolten sopimuksen mukaisesti liittyä rahapolitiikkaan, finanssipolitiikkaan yritysverotus mukaan luettuna, julkiseen talouteen, makrotalouden vakauttamiseen tai ulkomaanvelkaan.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja edistävät keskinäistä yhteisymmärrystä talouden monipuolistamisen ja teollisuuden kehittämisen alalla.

38 artikla

Verotusalan hyvä hallinto

Osapuolet, joiden tavoitteena on vahvistaa ja edistää taloudellista toimintaa ja jotka ottavat huomioon tarpeen luoda tarkoituksenmukainen sääntelykehys, tunnustavat jäsenvaltioiden unionin tasolla vahvistamat verotusalan hyvän hallinnon periaatteet ja sitoutuvat noudattamaan niitä. Osapuolet pyrkivät tätä varten parantamaan kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla, helpottamaan lainmukaisten verotulojen keräämistä ja laatimaan toimenpiteitä edellä mainittujen periaatteiden tehokkaan noudattamisen varmistamiseksi, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltuuksiin.

39 artikla

Teollisuuspolitiikkaa ja pk-yrityksiä koskeva yhteistyö

Osapuolet, jotka ottavat huomioon toistensa talouspolitiikan ja sen tavoitteet, sopivat edistävänsä yhteistyötä kaikilla soveltuvilla teollisuuspolitiikan aloilla tavoitteenaan pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukyvyn parantaminen. Tätä yhteistyötä tehdään muun muassa seuraavilla tavoilla:

a) vaihdetaan tietoja ja kokemuksia toimintaedellytysten luomisesta pienille ja keskisuurille yrityksille niiden kilpailukyvyn parantamiseksi,

b) edistetään taloudellisten toimijoiden välisiä yhteyksiä, kannustetaan yhteisinvestointeihin ja yhteisyritysten ja yhteisten tietoverkkojen perustamiseen esimerkiksi Euroopan unionin nykyisten horisontaalisten ohjelmien avulla ja edistetään erityisesti pehmeän ja kovan teknologian siirtoa kumppanien välillä,

c) tiedottaminen, innovoinnin edistäminen ja myös pienten yritysten ja mikroyritysten rahoituksen saantiin liittyvien hyvien toimintatapojen vaihtaminen,

d) helpotetaan ja tuetaan kummankin osapuolen yksityisten toimijoiden toimintaa,

e) edistetään ihmisarvoista työtä, yritysten sosiaalista vastuuta ja vastuullista yritystoimintaa, myös kestävää kulutusta ja tuotantoa; tässä yhteistyössä otetaan huomioon myös kuluttajiin liittyvät näkökohdat, joihin kuuluvat muun muassa tuotetiedot ja kuluttajien asema markkinoilla,

f) yhteiset tutkimushankkeet valituilla teollisuuden aloilla sekä standardeja, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja teknisiä määräyksiä koskeva yhteistyö yhteisesti sovitun mukaisesti,

g) avustukset tiedottamalla nahkan käsittelyn jätevesien puhdistuslaitosten uudenaikaistamistekniikoista ja -teknologiasta,

h) vaihdetaan tietoja ja suositellaan kumppaneita ja yhteistyömahdollisuuksia kaupan ja sijoitustoiminnan alalla nykyisten verkkojen avulla, joihin molemmilla on pääsy,

i) tuetaan osapuolten yksityisyritysten ja erityisesti pk-yritysten välistä yhteistyötä,

j) harkitaan neuvotteluja tietojenvaihtoa koskevasta lisäsopimuksesta, yhteistyön tiivistämistä koskevia työpajoja ja muiden edistämistapahtumien järjestämistä molempien osapuolten pk-yritysten kesken,

k) tarjotaan tietoja elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden vientiä Euroopan markkinoille Euroopan unionin etuuskohtelujärjestelmän piirissä koskevasta teknisestä avusta.

40 artikla

Matkailu

1. Osapuolet pyrkivät parantamaan tietojenvaihtoa ja vahvistamaan parhaita käytänteitä noudattaen Maailman matkailujärjestön antamia matkailun maailmanlaajuisia eettisiä sääntöjä sekä paikallisen Agenda 21 -prosessin perustana olevia kestävän kehityksen periaatteita varmistaakseen matkailualan tasapainoisen ja kestävän kehityksen.

2. Osapuolet sopivat kehittävänsä yhteistyötä, jolla pyritään suojelemaan luonnon- ja kulttuuriperintöä ja maksimoimaan niihin liittyvät mahdollisuudet, vähentämään matkailun haittavaikutuksia ja lisäämään matkailuelinkeinon myönteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöjen kestävään kehitykseen muun muassa kehittämällä luontomatkailua, kunnioittamalla paikallis- ja alkuperäisyhteisöjen koskemattomuutta ja ottamalla huomioon niiden edut sekä parantamalla matkailualan koulutusta.

41 artikla

Tietoyhteiskunta

1. Osapuolet, jotka tunnustavat tieto- ja viestintätekniikan olevan nykyaikaisen elämän keskeinen osatekijä ja ehdottoman tärkeä taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle, pyrkivät vaihtamaan näkemyksiä tämän alan politiikoistaan edistääkseen taloudellista kehitystä.

2. Tämän alan yhteistyössä keskitytään muun muassa seuraaviin asioihin:

a) osallistuminen kokonaisvaltaiseen alueelliseen vuoropuheluun tietoyhteiskunnan eri osatekijöistä, joita ovat etenkin sähköisen viestinnän toimintaperiaatteet ja sääntely (yleispalvelu mukaan luettuna), lupien myöntäminen ja yleisvaltuutus, yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja tehokkuus,

b) osapuolten ja Aasian verkostojen ja palvelujen yhteenliitettävyys ja yhteentoimivuus,

c) uuden tieto- ja viestintätekniikan standardointi ja levittäminen,

d) tutkimusyhteistyön edistämiseen osapuolten välillä tieto- ja viestintätekniikan alalla,

e) yhteistyö digitaalitelevision alalla, mukaan lukien digitaalitelevision käyttöönotto ja sääntely sekä erityisesti taajuushallinto ja tutkimukset,

f) tieto- ja viestintätekniikkaa koskevat yhteiset tutkimushankkeet,

g) tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvät turvallisuuskysymykset sekä tietoverkkorikollisuuden torjunta,

h) televiestintälaitteiden, myös radiolaitteiden, vaatimustenmukaisuuden arviointi,

i) yhteistyö laajakaistaverkon kehittämiseksi,

j) tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvää kilpailupolitiikkaa koskeva tietojenvaihto.

42 artikla

Audiovisuaalinen ala ja viestimet

Osapuolet edistävät, tukevat ja helpottavat asiaankuuluvien elinten ja toimijoiden välistä yhteydenpitoa, yhteistyötä ja vuoropuhelua audiovisuaalialalla sekä viestinten alalla. Ne sopivat aloittavansa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun kyseisillä aloilla.

43 artikla

Tiede- ja teknologiayhteistyö

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä tieteellisen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen (TTK) alalla molemmille tärkeillä ja hyödyllisillä osa-alueilla.

2. Yhteistyön tavoitteina on:

a) edistää tieteeseen ja teknologiaan liittyvien tietojen ja osaamisen vaihtoa ja jakamista muun muassa politiikkojen ja ohjelmien toteuttamisen osalta,

b) edistää tutkimuskumppanuuksia osapuolten tiedeyhteisöjen, tutkimuskeskusten, yliopistojen ja teollisuuden välillä,

c) edistää tutkijoiden koulutusta ja liikkuvuutta,

d) kannustaa osapuolten korkeakoulujen, tutkimuskeskusten ja teollisuuden, myös pienten ja keskisuurten yritysten, osallistumista toisen TTK-ohjelmiin.

3. Yhteistyön muotoja voivat olla yhteiset tutkimushankkeet sekä tutkijoiden vaihto, tapaamiset ja koulutus kansainvälisten koulutus-, liikkuvuus- ja vaihto-ohjelmien avulla tutkimustulosten, osaamisen ja parhaiden toimintatapojen levittämiseksi mahdollisimman laajalle.

4. Nämä yhteistyöhankkeet toteutetaan molempien osapuolten lakeja ja asetuksia noudattaen. Ne perustuvat vastavuoroisuuden, oikeudenmukaisen kohtelun ja molemminpuolisen edun periaatteisiin ja varmistavat teollis- ja tekijänoikeuksien tehokkaan suojan.

5. Osapuolet sopivat pyrkivänsä kaikin tavoin tiedottamaan yleisesti omien tiede- ja teknologiayhteistyöohjelmiensa tarjoamista mahdollisuuksista.

44 artikla

Energia

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään energia-alan yhteistyötä tavoitteenaan

a) parantaa energiavarmuutta monipuolistamalla energian tarjontaa ja kehittämällä uusia, kestäviä, innovatiivisia ja uusiutuvia energian muotoja, joihin kuuluvat muun muassa biopolttoaineet ja biomassa sekä tuuli-, aurinko- ja vesivoima, ja tukemaan sellaisen tarkoituksenmukaisen toimintapolitiikan kehittämistä, jolla luodaan investointeja tukevat olosuhteet sekä tasapuoliset toimintaedellytykset uusiutuville energialähteille, sekä edistämään uusiutuvien energialähteiden sisällyttämistä asiaankuuluviin politiikanaloihin,

b) saavuttaa energiankäytössä järkevä taso sekä tarjonnan että kysynnän suhteen edistämällä energiatehokkuutta energian tuotannossa, siirrossa, jakelussa ja käytössä,

c) edistää ydinturvallisuutta, ydinmateriaalien leviämisen estämistä ja ydinmateriaalien valvontaa koskevien kansainvälisesti hyväksyttyjen standardien soveltamista,

d) edistämään energian kestävään tuotantoon ja käyttöön tarkoitetun teknologian siirtoa,

e) edistää valmiuksien parantamista ja helpottaa investointeja alalla avointen, syrjimättömien ja markkinalähtöisten sääntöjen pohjalta.

2. Tätä varten osapuolet sopivat edistävänsä niitä vastavuoroisesti hyödyttäviä yhteyksiä ja yhteistä tutkimusta erityisesti keskeisten alueellisten ja kansainvälisten kehysten puitteissa. Ottaen huomioon 43 artiklan sekä Johannesburgissa vuonna 2002 pidetyssä kestävän kehityksen huippukokouksessa tehdyt päätelmät osapuolet panevat merkille tarpeen käsitellä kohtuuhintaan saatavilla olevien energiapalvelujen ja kestävän kehityksen välisiä yhteyksiä. Näitä toimia voidaan edistää yhdessä kestävän kehityksen huippukokouksessa käynnistetyn Euroopan unionin energia-aloitteen kanssa.

3. Ydinmateriaalien kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset. Tarvittaessa siihen sovelletaan Euroopan atomienergiayhteisön ja Mongolian välillä tehtävän erityissopimuksen määräyksiä.

45 artikla

Liikenne

1. Osapuolet sopivat tekevänsä liikennepolitiikan keskeisillä osa-alueilla yhteistyötä, jonka tavoitteena on parantaa sijoitusmahdollisuuksia, helpottaa tavaroiden ja matkustajien liikkuvuutta, edistää lentoturvallisuutta ja ilmailun turvatoimia, torjua piratismia, edistää ympäristönsuojelua ja parantaa liikennejärjestelmien tehokkuutta.

2. Osapuolten tämän alan yhteistyöllä pyritään edistämään

a) tietojenvaihtoa osapuolten liikennepolitiikoista ja -käytänteistä erityisesti kaupunki- ja maaseutuliikenteen, lentoliikenteen, liikenteen logistiikan, multimodaaliverkkojen yhteenliitettävyyden ja yhteentoimivuuden sekä teiden, rautateiden ja lentoasemien hallinnon osalta,

b) satelliittinavigointijärjestelmää ja ennen kaikkea sääntelyn, tuotannonalan ja markkinoiden kehittämiseen liittyviä keskinäistä etua koskevia kysymyksiä; tältä osin huomioidaan eurooppalaiset maailmanlaajuiset satelliittinavigointijärjestelmät EGNOS ja Galileo,

c) lentoliikennepalveluja koskevaa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena on tarkastella suhteiden kehittämistä aloilla, joihin kuuluvat lentoturvallisuus ja ilmailun turvatoimet, ympäristövaikutukset, lennonjohto, kilpailulainsäädännön ja taloussäännösten soveltaminen lentoliikennealaan lainsäädännön lähentämisen tukemiseksi ja liiketoiminnan esteiden poistamiseksi; kummallekin osapuolelle tärkeitä siviili-ilmailun yhteistyöhankkeita olisi edistettävä; osapuolet selvittävät tältä pohjalta mahdollisuuksia tiiviimpään yhteistyöhön siviili-ilmailun alalla,

d) liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä,

e) turvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevien standardien ja määräysten täytäntöönpanoa erityisesti lentoliikenteen osalta alan kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti,

f) asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla tehtävää yhteistyötä, jolla pyritään kehittämään kansainvälisten säännösten täytäntöönpanoa ja saavuttamaan tässä artiklassa esitetyt tavoitteet.

46 artikla

Koulutus ja kulttuuri

1. Osapuolet sopivat edistävänsä koulutus- ja kulttuuriyhteistyötä moninaisuutta kunnioittaen lisätäkseen kulttuuriensa vastavuoroista ymmärtämystä ja tuntemusta. Tätä varten ne tukevat ja edistävät omien kulttuuri-instituuttiensa ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa.

2. Osapuolet pyrkivät toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä edistääkseen kulttuurivaihtoa ja toteuttaakseen kulttuurin eri osa-alueisiin liittyviä yhteisiä aloitteita, joihin kuuluu myös kulttuuriperinnön suojelemiseksi tehtävä kulttuurien monimuotoisuuteen liittyvä yhteistyö.

3. Osapuolet sopivat keskustelevansa ja tekevänsä yhteistyötä asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla, kuten YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestössä (Unesco), pyrkiäkseen yhteisiin tavoitteisiin ja edistääkseen kulttuurien monimuotoisuutta ja kulttuuriperinnön suojelua. Kulttuurien monimuotoisuuden edistämiseksi osapuolet sopivat myös edistävänsä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä 20 päivänä lokakuuta 2005 hyväksytyn Unescon yleissopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa.

4. Osapuolet kiinnittävät lisäksi huomiota toimenpiteisiin, joilla pyritään luomaan yhteyksiä osapuolten erityisvirastojen välille ja edistämään tietojen, osaamisen, opiskelijoiden, asiantuntijoiden, nuorison ja nuorisotyöntekijöiden sekä teknisten resurssien vaihtoa hyödyntäen tässä järjestelyjä, joita Euroopan unionin ohjelmat tarjoavat koulutuksen ja kulttuurin alalla Aasiassa, sekä osapuolten alalla hankkimaa kokemusta. Osapuolet myös sopivat edistävänsä korkeakouluille suunnattujen relevanttien ohjelmien, kuten Erasmus Mundus -ohjelma, toteutusta edistääkseen korkeakoulujen yhteistyötä ja uudenaikaistaakseen korkeakoulutusta sekä rohkaistakseen akateemista liikkuvuutta.

47 artikla

Ympäristö, ilmastonmuutos ja luonnonvarat

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että luonnonvaroja ja biologista monimuotoisuutta on suojeltava ja hallinnoitava kestävällä tavalla, sillä ne muodostavat perustan nykyisen sukupolven ja tulevien sukupolvien kehitykselle.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämän alan yhteistyöllä edistetään kestävään kehitykseen tähtäävää ympäristön suojelua ja parantamista. Maailman kestävän kehityksen huippukokouksen päätelmät ja relevanttien monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpano otetaan huomioon kaikissa osapuolten tämän sopimuksen mukaisesti toteuttamissa toimissa.

3. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ilmastonmuutoksen alalla sopeutuakseen ilmastonmuutoksen kielteisiin seurauksiin, vähentääkseen kasvihuonepäästöjä ja saattaakseen taloutensa kestävälle vähähiilisen kasvun uralle. Tässä yhteydessä osapuolet tarkastelevat hiilidioksidimarkkinamekanismin käyttöä.

4. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä varmistaakseen kauppa- ja ympäristöpolitiikkojen keskinäisen vaikuttavuuden ja ympäristökysymysten sisällyttämisen kaikkiin yhteistyön aloihin.

5. Osapuolet pyrkivät jatkamaan ja vahvistamaan yhteistyötään alueellisissa ympäristönsuojeluohjelmissa erityisesti seuraavilla osa-alueilla:

a) toimet, joilla edistetään ympäristötietoisuutta ja paikallistason osallistumista ja joihin kuuluvat muun muassa paikallis- ja alkuperäisyhteisöjen osallistuminen ympäristönsuojeluun ja kestävän kehityksen edistämiseen,

b) ilmastonmuutoksen torjunta, erityisesti puuttuminen sen seurauksiin ympäristölle ja luonnonvaroille,

c) valmiuksien kehittäminen monenvälisiin ympäristösopimuksiin, mukaan luettuina biodiversiteettiä ja bioturvallisuutta sekä kemiallisia vaaroja koskevat sopimukset, osallistumista ja niiden täytäntöönpanoa varten,

d) ympäristöteknologioiden ja ympäristöystävällisten tuotteiden ja palvelujen edistäminen ja käyttäminen myös sääntelyn ja ekologisesti kestävien välineiden avulla;

e) metsähallinnon parantaminen, laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän kaupan torjuminen sekä kestävän metsänhoidon edistäminen,

f) rajojen yli tapahtuvan kiinteiden ja vaarallisten jätteiden sekä elävien muunnettujen organismien laittoman kuljetuksen estäminen,

g) ilmanlaadun parantaminen, ympäristön kannalta kestävä jätehuolto, kestävä vesivarojen hallinnointi ja kemikaalien hallinta sekä kestävän kulutuksen ja tuotannon edistäminen,

h) maaperän suojelu ja säilyttäminen sekä kestävä maankäyttö,

i) kansallispuistojen hyvä hallinto sekä biologisesti monimuotoisten alueiden ja herkkien ekosysteemien määrittäminen ja suojelu siten, että otetaan asianmukaisesti huomioon näillä alueilla tai niiden lähellä elävät paikallis- ja alkuperäisyhteisöt.

6. Osapuolet edistävät toistensa osallistumista omiin ympäristöohjelmiinsa ohjelmien erityisehtojen mukaisesti:

a) perustetaan seurantaverkko vesivarannolle ja sen uudenaikaistamiselle;

b) otetaan käyttöön teknologiaa suolan poistamiseksi vedestä ja veden käyttämiseksi uudelleen;

c) kehitetään luontomatkailua.

48 artikla

Maatalous, kotieläintalous, kalatalous ja maaseudun kehittäminen

Osapuolet sopivat edistävänsä maataloutta, kotieläintaloutta, kalataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevaa vuoropuhelua. Osapuolet vaihtavat tietoja ja kehittävät suhteitaan seuraavilla osa-alueilla:

a) maatalouspolitiikka ja elintarviketuotannon ja maatalouden yleiset kansainväliset näkymät,

b) mahdollisuudet edistää kasvien, eläinten, karjan ja niistä saatujen tuotteiden kauppaa maaseudun kevyen teollisuuden kehittämiseksi,

c) eläinten ja karjan hyvinvointi,

d) maaseudun kehittämispolitiikka,

e) kokemustenvaihto ja paikallisten toimijoiden tai talouden toimijoiden yhteistyöverkostot erityisesti tutkimuksen ja teknologiansiirron kaltaisilla aloilla,

f) kasveihin, eläimiin ja karjaan sovellettava terveys- ja laatupolitiikka sekä erityisesti suojatut maantieteelliset merkinnät,

g) kansainvälisille maatalousjärjestöille toimitetut yhteistyöehdotukset ja -aloitteet,

h) kestävän ja ympäristöystävällisen maatalouden kehittäminen, johon sisältyy muun muassa kasvintuotanto, biopolttoaineet ja bioteknologian siirto,

i) kasvilajikkeiden suojaaminen, kylvöteknologia, maatalousbiotekniikka,

j) maataloutta ja kotieläintaloutta koskevien tietokantojen ja -verkkojen kehittäminen,

k) maatalous- ja eläinlääkintäalan koulutus.

49 artikla

Terveys

1. Osapuolet sopivat tekevänsä terveysalan yhteistyötä, joka käsittää terveydenhuoltojärjestelmän uudistamisen, merkittävät tartuntataudit ja muut terveysuhkat, tarttumattomat taudit sekä kansainväliset terveyssopimukset; yhteistyön tavoitteena on terveyden edellytysten parantaminen ja kansanterveyden tason nostaminen.

2. Yhteistyö toteutetaan ensi sijassa seuraavilla tavoilla:

a) kattavat ohjelmat, joilla pyritään terveydenhuoltoalan järjestelmälliseen uudistamiseen ja joka kattaa muun muassa terveydenhoitojärjestelmien, terveyspalvelujen, terveyden edellytysten ja terveystiedon kehittämisen,

b) epidemiologiaan liittyvät yhteiset toimet, joihin kuuluu myös yhteistyö lintuinfluenssan ja pandeemisen influenssan kaltaisten terveysuhkien ja tärkeimpien tartuntatautien ennaltaehkäisyssä,

c) tarttumattomien tautien ehkäisy ja torjunta vaihtamalla tietoja ja hyviä toimintatapoja, edistämällä terveitä elämäntapoja ja puuttumalla tärkeimpiin terveyteen vaikuttaviin tekijöihin kuten ravintoon ja huume-, alkoholi- ja tupakkariippuvuuteen.

d) kansainvälisten terveyssopimusten täytäntöönpano, kuten tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen ja kansainvälisen terveyssäännöstön täytäntöönpano.

50 artikla

Työllisyys- ja sosiaaliasiat

1. Osapuolet sitoutuvat globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi lisäämään yhteistyötä työllisyys- ja sosiaaliasioissa, myös alueellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden alalla sekä työterveyttä ja -turvallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisarvoista työtä koskevissa asioissa.

2. Osapuolet vahvistavat, että on tarpeen tukea sellaista globalisaatioprosessia, joka on kaikkia hyödyttävää sekä edistää täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä ihmisarvoista työtä olennaisena osana kestävää kehitystä ja köyhyyden vähentämistä YK:n yleiskokouksen 24 päivänä lokakuuta 2005 antaman päätöslauselman 60/1 (kestävän kehityksen huippukokouksen päätösasiakirja) ja YK:n talous- ja sosiaalineuvoston korkean tason osuudessa heinäkuussa 2006 hyväksytyn ministerijulistuksen (YK:n talous- ja sosiaalineuvoston asiakirja E/2006/L.8, 5.7.2006) mukaisesti. Osapuolet ottavat huomioon taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilanteensa erityispiirteet ja keskinäiset eroavuudet.

3. Osapuolet uudistavat sitoutumisensa kansainvälisesti hyväksyttyjen keskeisten työ- ja yhteiskuntanormien, jotka on vahvistettu erityisesti vuonna 1998 annetussa työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskevassa ILO:n julistuksessa ja vuonna 2008 hyväksytyssä sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevassa ILO:n julistuksessa, täysimääräiseen noudattamiseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Monenvälisten yhteiskunta- ja työelämää koskevien sopimusten täytäntöönpano on otettava huomioon kaikissa osapuolten tämän sopimuksen mukaisesti toteuttamissa toimissa. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja antavansa teknistä apua tarpeen mukaan tarkoituksenaan ratifioida ja panna tehokkaasti täytäntöön kaikki vuonna 1998 annetun ILO:n julistuksen kattamat ILO:n yleissopimukset ja muut relevantit yleissopimukset.

4. Yhteistyömuotoihin voi sisältyä muun muassa erityisohjelmia ja -hankkeita yhteisen sopimuksen mukaisesti, vuoropuhelu sekä kahden- tai monenvälinen yhteistyö, esimerkiksi ILO:ssa, ja siihen liittyvät aloitteet yhteisen edun mukaisilla aloilla.

51 artikla

Tilastointi

1. Osapuolet sopivat edistävänsä tilastointimenetelmien ja -käytäntöjen yhdenmukaistamista, myös tilastotietojen keruuta ja levitystä, jotta osapuolet voivat vastavuoroisesti hyväksytyin perustein käyttää tavara- ja palvelukaupan tilastoja sekä yleisemmin muiden sellaisten tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien alojen tilastoja, joille tilastotietojen keruu, käsittely, analysointi ja levitys soveltuu.

2. Osapuolet sopivat edistävänsä suorien yhteyksien luomista toimivaltaisten viranomaisten välille, jotta voidaan lisätä ystävällismielistä yhteistyötä tilastoalalla, parantaa tilastokeskusten valmiuksia uudenaikaistamalla tilastojärjestelmää ja parantamalla sen laatua, kehittää henkilöresursseja, tarjota koulutusta asiaankuuluvilla aloilla ja tukea kansallisia tilastojärjestelmiä, jotka on järjestetty kansainvälisesti vahvistettujen käytäntöjen mukaisesti, sekä tarvittavia infrastruktuureja.

3. Yhteistyö kattaa molemmille tärkeät osa-alueet, ja sen painopisteitä ovat

I. Taloustilastot:

a) Kansantalouden tilinpito

b) Yritystoiminnan tilastot ja toimiluvat

c) Maatalouta/maanviljelyä, karjanhoitoa ja maaseudun kehittämistä koskevat tilastot

d) Ympäristö ja mineraalivaranto

e) Teollisuus

f) Tavaroiden ja palvelujen ulkomaankauppa

g) Tukku- ja vähittäiskaupan tilastot

h) Tarkistamispolitiikka

i) Elintarviketurva

j) Maksutase

II. Sosiaalialan tilastot:

a) Sukupuolitilastot

b) Muuttoliiketilastot

c) Kulutustutkimus

III. Tietotekniikka

a) Kokemustenvaihto sähköisistä välineistä saaduista kokemuksista ja menetelmistä tietoturvan, tietojen suojaamisen, säilyttämisen ja yksityisyyden varmistamiseksi

b) Kokemustenvaihto kuluttajille tarkoitettujen sellaisten verkkotietokantojen perustamisesta, joiden lähtökohtana on käyttäjäystävällinen verkkosivusto, ja tämän alan koulutus

c) Mongolian tilastokeskuksen tietotekniikan asiantuntijoiden tukeminen tietokannan perustamisessa

d) Yhteistyö käyttäjien kouluttamisessa tietokannan käyttöön.

52 artikla

Kansalaisyhteiskunta

1. Osapuolet tunnustavat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan, erityisesti akateemisten yhteisöjen, roolin tämän sopimuksen mukaisessa vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessissa ja sen mahdollisen panoksen tähän prosessiin, ja ne sopivat edistävänsä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vilkasta vuoropuhelua ja sen tosiasiallista osallistumista vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessiin.

2. Jollei osapuolten oikeudellisista ja hallinnollisista säännöksistä ja määräyksistä muuta johdu, järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta voi

a) osallistua kansalliseen päätöksentekoon demokratian periaatteiden mukaisesti,

b) saada tietoja kehitys- ja yhteistyöstrategioista ja alakohtaisista politiikoista sekä osallistua neuvotteluihin kehitysprosessin kaikissa eri vaiheissa erityisesti sitä koskevilla aloilla,

c) saada keskeisillä aloilla rahoitustukea, jos kummankin osapuolen sisäiset säännöt sen sallivat, sekä valmiuksien kehittämiseen tarkoitettua tukea,

d) osallistua yhteistyöohjelmien toteuttamiseen sitä koskevilla aloilla.

53 artikla

Valtion ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä julkishallinnon uudistamiseksi. Tämän alan yhteistyössä keskitytään seuraaviin seikkoihin:

a) organisatorisen tehokkuuden parantaminen,

b) hallintoelinten palvelutarjonnan tehostaminen;

c) julkisten resurssien avoimen hallinnoinnin ja vastuuvelvollisuuden varmistaminen,

d) lainsäädäntökehyksen ja institutionaalisen rakenteen parantaminen,

e) valmiuksien kehittäminen politiikan suunnittelua ja toteuttamista varten (julkisten palvelujen tarjonta, talousarvion laatiminen ja toteuttaminen, lahjonnan torjunta),

f) oikeuslaitoksen kehittäminen, ja

g) turvallisuusjärjestelmän uudistaminen.

54 artikla

Yhteistyö katastrofiriskien hallinnassa

1. Osapuolet sopivat lisäävänsä katastrofiriskien hallintaa koskevaa yhteistyötä, jonka puitteissa kehitetään ja toteutetaan jatkuvasti toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään luonnonkatastrofeista yhteiskunnalle aiheutuvia riskejä ja hoitamaan luonnonkatastrofien seurauksia kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Vaaroja ja riskejä torjuttaessa ja ennalta ehkäistäessä sekä luonnonkatastrofien riskejä ja alttiutta niille vähennettäessä olisi korostettava ennaltaehkäiseviä toimia ja ennakoivaa lähestymistapaa.

2. Tämän alan yhteistyössä keskitytään seuraaviin osa-alueisiin:

a) katastrofiriskien vähentäminen tai ennaltaehkäisy ja seurausten lieventäminen,

b) tietojen hallinta, innovaatiot, tutkimus ja koulutus turvallisuuskulttuurin ja selviytymisvalmiuksien kehittämiseksi kaikilla tasoilla,

c) valmiustoimet,

d) katastrofinhallintaan liittyvät menettelytavat, institutionaaliset valmiudet ja yhteisymmärryksen luominen,

e) katastrofitoimet,

f) katastrofiriskien arviointi ja seuranta.

VII OSASTO

YHTEISTYÖMUODOT

55 artikla

Yhteistyöresurssit ja taloudellisten etujen suojaaminen

1. Osapuolet sopivat antavansa omien resurssiensa ja säännöstensä sallimissa rajoissa käyttöön asianmukaiset resurssit, myös rahoitusvarat, tässä sopimuksessa vahvistettujen yhteistyötavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Osapuolet sopivat edistävänsä sellaisen vastavuoroisen teknisen ja hallinnollisen avun kehittämistä ja täytäntöönpanoa, jolla pyritään osapuolten taloudellisten etujen tehokkaaseen suojaamiseen kehitysavun alalla ja muiden rahoitettujen yhteistyötoimien osalta. Osapuolet vastaavat nopeasti vastavuoroista hallinnollista apua koskeviin pyyntöihin, joita esittävät toisen osapuolen oikeus- ja/tai tutkintaviranomaiset ja joiden tarkoituksena on tehostaa petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjuntaa.

3. Osapuolet kannustavat Euroopan investointipankkia jatkamaan toimintaansa Mongoliassa omien menettelyjensä ja rahoituskriteeriensä mukaisesti.

4. Osapuolet antavat rahoitustukea moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti ja tekevät yhteistyötä Euroopan unionin ja Mongolian taloudellisten etujen suojaamiseksi. Osapuolet toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi muun muassa osapuolten keskinäisen hallinnollisen avun ja keskinäisen oikeusavun perusteella tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Osapuolten välillä mahdollisesti sovittavaan lisäsopimukseen tai rahoitusvälineeseen sisällytetään erityisiä rahoitusyhteistyötä koskevia lausekkeita, jotka kattavat paikan päällä tehtävät ja muut tarkastukset, valvonnan ja petostentorjuntatoimet, kuten Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) toteuttamat toimenpiteet.

VIII OSASTO

INSTITUTIONAALINEN KEHYS

56 artikla

Sekakomitea

1. Osapuolet sopivat perustavansa tämän sopimuksen nojalla sekakomitean, joka koostuu kummankin osapuolen riittävän korkean tason edustajista. Sekakomitean tehtävänä on

a) varmistaa tämän sopimuksen moitteeton toiminta ja täytäntöönpano,

b) vahvistaa tämän sopimuksen tavoitteita koskevat painopisteet,

c) antaa suosituksia tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Sekakomitealla ja 28 artiklan nojalla perustetulla alakomitealla on valtuudet tehdä päätöksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuksessa määrätyissä tapauksissa. Päätökset tehdään osapuolten sopimuksella sellaisten sisäisten menettelyjen loppuunsaattamisen jälkeen, jotka ovat tarpeen kummankin osapuolen kannan vahvistamiseksi asiasta. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

3. Sekakomitea kokoontuu tavallisesti vuosittain vuorotellen Ulaanbaatarissa ja Brysselissä yhteisesti sovittavana päivänä. Myös ylimääräisiä sekakomitean kokouksia voidaan järjestää osapuolten niin sopiessa. Sekakomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen kummankin osapuolen edustaja. Sekakomitean kokousten esityslistasta päätetään osapuolten yhteisellä sopimuksella.

4. Sekakomitea voi perustaa työryhmiä avukseen tehtäviensä hoidossa. Työryhmät raportoivat toiminnastaan yksityiskohtaisesti sekakomitealle sen kaikissa kokouksissa.

5. Osapuolet sopivat, että sekakomitean tehtävänä on myös huolehtia kaikkien osapuolten välillä tehtyjen tai tehtävien alakohtaisten sopimusten tai pöytäkirjojen moitteettomasta toiminnasta.

6. Sekakomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

IX OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

57 artikla

Tulevaa kehitystä koskeva lauseke

1. Yhteistyötä lisätäkseen osapuolet voivat keskinäisestä sopimuksesta laajentaa tätä sopimusta esimerkiksi täydentämällä sitä tiettyjä aloja tai toimintoja koskevilla sopimuksilla tai pöytäkirjoilla.

2. Sopimuksen täytäntöönpanon osalta osapuolet voivat tehdä ehdotuksia yhteistyön laajentamiseksi ottaen huomioon sopimuksen soveltamisesta saadut kokemukset.

58 artikla

Muut sopimukset

Tämä sopimus ja sen nojalla toteutettavat toimet eivät rajoita jäsenvaltioiden valtuuksia tehdä kahdenvälistä yhteistyötä Mongolian kanssa tai tarvittaessa tehdä sen kanssa uusia kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen sisältyvien asian kannalta merkityksellisten määräysten soveltamista.

Tämä sopimus ei vaikuta sellaisten sitoumusten soveltamiseen tai täytäntöönpanoon, joita osapuolet ovat tehneet kolmansien osalta.

59 artikla

Velvoitteiden täyttäminen

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa sekakomitean käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä jonkin tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet.

3. Erityisen kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta se esittää ennen toimenpiteiden toteuttamista sekakomitealle kaikki tilanteen perinpohjaiseksi tutkimiseksi tarvittavat tiedot osapuolten kannalta hyväksyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

4. Toimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Toimenpiteistä ilmoitetaan välittömästi toiselle osapuolelle, ja niistä keskustellaan sekakomiteassa toisen osapuolen sitä pyytäessä.

5. Osapuolet sopivat, että sopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa tarkoitetaan 3 kohdassa olevalla ilmaisulla ’erityisen kiireelliset tapaukset’ tilanteita, joissa osapuoli on rikkonut sopimusta olennaisella tavalla. Sopimuksen olennainen rikkominen käsittää

i) sopimuksen hylkäämisen kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen vastaisesti, tai

ii) sopimuksen olennaisten osien eli 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan rikkomisen.

60 artikla

Tehtävien suorittamisen tukeminen

Helpottaakseen tämän sopimuksen nojalla tehtävää yhteistyötä osapuolet sopivat järjestävänsä yhteistyön täytäntöönpanoon osallistuville virkamiehille ja asiantuntijoille tehtävien hoitamista varten tarvittavat apuvälineet kummankin osapuolen sisäisten sääntöjen ja määräysten mukaisesti.

61 artikla

Alueet, joihin sopimusta sovelletaan

Tätä sopimusta sovelletaan alueeseen, johon sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta niissä määrätyin edellytyksin, sekä Mongolian alueeseen.

62 artikla

Osapuolten määritelmä

Tässä sopimuksessa ’osapuolilla’ tarkoitetaan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka unionia ja sen jäsenvaltioita niiden toimivallan mukaisesti sekä Mongoliaa.

63 artikla

Voimaantulo ja voimassaoloaika

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona tätä varten tarvittavat oikeudelliset menettelyt jälkimmäisenä päätökseen saattanut osapuoli on ilmoittanut toiselle osapuolelle kyseisten menettelyjen päätökseen saattamisesta.

2. Sopimus on voimassa viisi vuotta. Sen voimassaoloa jatketaan ilman eri toimenpiteitä vuodeksi kerrallaan, jollei kumpikaan osapuoli ilmoita kuusi kuukautta ennen kyseessä olevan yksivuotisen voimassaolojakson päättymistä toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan olla jatkamatta sopimuksen voimassaoloa.

3. Sopimukseen mahdollisesti tehtävistä muutoksista sovitaan osapuolten kesken. Muutokset tulevat voimaan sen jälkeen, kun tarvittavat muodollisuudet jälkimmäisenä täyttänyt osapuoli on ilmoittanut toiselle osapuolelle kaikkien tarvittavien muodollisuuksien täyttämisestä.

4. Jos toinen osapuoli ottaa käyttöön raaka-aineiden vientiin sovellettavan rajoittavamman kauppajärjestelmän kuin sopimuksen parafointiajankohtana voimassa ollut järjestelmä, kuten ottaa käyttöön uusia kieltoja, rajoituksia, tulleja tai maksuja, jotka eivät täytä GATT 1994 -sopimuksen VIII, XI, XX tai XXI artiklan asianomaisissa määräyksissä esitettyjä vaatimuksia tai joita ei hyväksytä WTO:ssa annetun poikkeuksen nojalla tai joista ei ole sovittu sekakomiteassa tai kaupan ja investointien alakomiteassa 56 artiklan mukaisesti, toinen osapuoli voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä 59 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

5. Osapuoli voi sanoa sopimuksen irti antamalla toiselle osapuolelle kirjallisen irtisanomisilmoituksen. Sopimuksen irtisanominen tulee voimaan kuusi kuukautta sen jälkeen, kun toinen osapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

64 artikla

Ilmoitukset

Sopimuksen 63 artiklan mukaiset ilmoitukset toimitetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Mongolian ulkoasiainministeriölle.

65 artikla

Todistusvoimainen teksti

Tämä sopimus on laadittu bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja mongolian kielellä, ja kukin näistä teksteistä on yhtä todistusvoimainen.

Съставено в Улан Батор на тридесети април две хиляди и тринадесета година.

Hecho en Ulán Bator, el treinta de abril de dos mil trece.

V Ulánbátaru dne třicátého dubna dva tisíce třináct.

Udfærdiget i Ulaanbaatar den tredivte april to tusind og tretten

Geschehen zu Ulan-Bator am dreißigsten April zweitausenddreizehn.

Kahe tuhande kolmeteistkümnenda aasta aprillikuu kolmekümnendal päeval Ulaanbaataris.

Έγινε στο Ουλάν Μπατόρ, στις τριάντα Απριλίου δύο χιλιάδες δεκατρία.

Done at Ulaanbaatar on the thirtieth day of April in the year two thousand and thirteen.

Fait à Oulan-Bator, le trente avril deux mille treize.

Fatto a Ulan-Bator, addì trenta aprile duemilatredici.

Ulanbatorā, divi tūkstoši trīspadsmitā gada trīsdesmitajā aprīlī.

Priimta du tūkstančiai tryliktų metų balandžio trisdešimtą dieną Ulan Batore.

Kelt Ulánbátorban, a kétezer-tizenharmadik év április havának harmincadik napján.

Magħmul f'Ulaanbaatar, fit-tletin jum ta' April tas-sena elfejn u tlettax.

Gedaan te Ulaanbaatar, de dertigste april tweeduizend vier dertien.

Sporządzono w Ułan Bator dnia trzydziestego kwietnia roku dwa tysiące trzynastego.

Feito em Ulaanbaatar, em trinta de abril de dois mil e treze.

Întocmit la Ulan Bator la treizeci aprilie două mii treisprezece.

V Ulanbátare tridsiateho apríla dvetisíctrinásť.

V Ulaanbaatarju, dne tridesetega aprila leta dva tisoč trinajst.

Tehty Ulaanbaatarissa kolmantenakymmenentenä päivänä huhtikuuta vuonna kaksituhattakolmetoista.

Som skedde i Ulaanbaatar den trettionde april tjugohundratretton.

Энэхүү хэлэлцээрийг Улаанбаатар хотноо 2013 оны 4 дүгээр сарын 30-ны өдөр үйлдэв.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

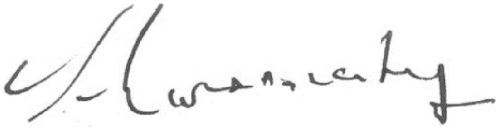
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

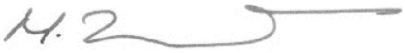
Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

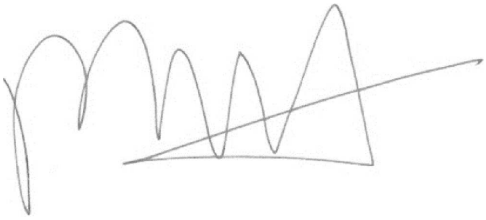
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

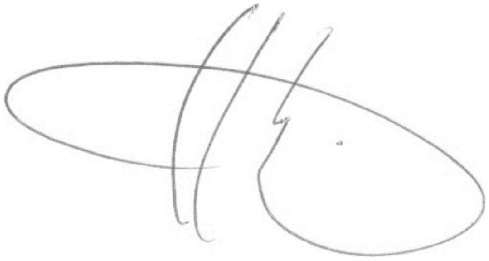
A Magyar Köztársaság részéről

Għal Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

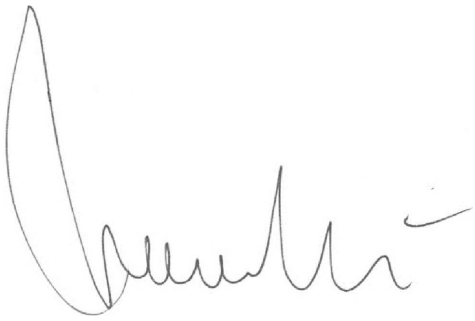
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж

